

UDVARHELY VÁRMEGYE

HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden héten egyszer: csütörtökön.

ELŐFIZETÉS:		Szerkeszti:	SZERKESZTŐSÉG:
Községek- és körjegyzőknek	6 K	GRÓF LÁZÁR ADÁM,	Udvarhely vármegye székházában.
Egész évre	10 K	vármegyei főjegyző.	I. em. 13. ajtó.
Magánosoknak	3 K	Kiadja:	K I A D Ó H I V A T A L:
A „Székely-Udvarhely” elő-		BETEGH PÁL könyv- és újságkiadó.	Betegh Pál könyv- és újságkiadó-
fizetőinek			hivatala, Kossuth-utca.
Egy példány 50 fillér.			

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

6352—1903. szám.

Valamennyi főszolgabírónak, Székelyudvarhely város tanácsának, továbbá a kör- és községi jegyzőknek.

Belügyminiszter urnak I. V. c.—903. szám alatt kibocsátott szabályzatát az elhagyott gyermekek védelméről egész terjedelmében közlöm, tudas és ahhoz való szoros alkalmazkodás végett.

Székelyudvarhelyt, 1903. július hó 15-én.

Dr. Damokos,
alispán.

I. V—c.—1903. B. M. számú körrendelet. Az elhagyott gyermekek védelméről szóló szabályzat kibocsátása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak Fiume kivételével.

Az 1901: VIII. t.-cz. 7. szakaszában adott felhatalmazás alapján az állami gyermekvédelemről a mellékelt szabályzatot bocsátom ki.

Amint e szabályzat 2., 7., 9., 10., 11., 52., 59., 60., 65., 68. és 75. szakaszaiból látható, az állami gyermekvédelemről az önkormányzati közreműködést igénybe veszem.

Különösen nagy szerep jut az árvaszékeknek, amelyeknek legfőbb feladata a kiskorúak szellemi és anyagi érdekeinek megóvása és előmozdítása (1877: XX. t.-cz. 263. §.) és amelynek tevékenysége most új méderbe jut, mert mód adatik neki, hogy megvalósíthassa a vagyontalan gyermekek védelmének azt a nagy feladatát, amelynek megvalósítását célul tűzte ki már az 1877: XX. t.-cs. 112-ik szakasza is.

Vezető elvem az állami gyermekvédelem kiterjeszkedjék minden 15 éven alul levő gyermekre aki valóban elhagyott.

Viszont azonban senki, akinek igénye nincs

az állami gyermekvédelemre elhagyottá ne nyilvánítottassék, nehogy a túlzott gyámkodás azokban, akik a gyermeket a vérségnél s törvénynél fogva tartani kötelesek, ennek a kötelességnek érzetét lazítsa, elhallgattassa, nehogy a társadalomban az állami mindenhatóság hitét keltse fel és nehogy végül a terheket az államkincstár és 7 éven felüli gyermekeknél a község törvényellenesen viselni legyen kénytelen.

Nem keblem, hogy az önkormányzati tényszók a törvényhatóság közgyűlésétől kezdve le a községi előjárásig átérezve e szabályzat szociálpolitikai jelentőségét, a kormányt a gyermekvédelem terén a kötelességteljesítés határára messze túl azzal az odaadó lelkesedéssel fogják támogatni, amelyet azok az államfentartói érdekek, amelyeket ez a szabályzat minden vonalon szolgál, megkövetelnek.

A szabályzatot közölje az összes érdekelt hatóságokkal és hatósági közegekkel.

Budapest, 1903. évi június hó 24-én.

Szell Kálmán, s. k.

I. V—c.—1903. B. M. számú rendelet. Szabályzat az elhagyott gyermekek védelméről. Az 1901: VIII. és XXI. törvénycikkek végrehajtása tárgyában.

I. Rész. Általános határozatok.

I. Fejezet. Az elhagyottá nyilvánítás.

Az elhagyott gyermek fogalma.

1. §. A talált, valamint a hatóságilag elhagyottá nyilvánított gyermeknek igénye van állami gyermekmenhelybe való felvételre.

Elhagyottaknak kell nyilvánítani azokat a 15 éven alul levő vagyontalan gyermekeket, akiknek eltartására és nevelésére köteles és képes hozzátartozói nincsenek (1877: XX. t.-cz. 11. §.) és akiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótévedők, jótékony intézetek vagy egyesületek keletlenül nem gondoskodnak. (1877: XX. t.-cz. 11. 2 §.; 1901: XXI. t.-cz. 1. §.)

A hatóságilag elhagyottá nyilvánítás.

2. § Az elhagyottság végleges megállapítása a gyámhatóság hatáskörébe tartozik.

Budapest székesfőváros árvaszéke azonban a hatóságilag elhagyottá nyilvánítással az 1877: XX. t.-cz. 172. §-a alapján megbizhatja a kerületi előjáróságokat, amelyek ez esemben a „Budapest székesfővárosi gyámhatóság nevében és megbízásából” intézkednek.

3. §. Az elhagyott gyermeket a menhely gondozásába a gyermek törvényes képviselője adja.

Ha a törvényes képviselő az elhagyott gyermeket a menhely gondozásába nem adja, tartását, nevelését elhanyagolja, erkölcsiségét vagy testi jóllétét veszélyezteti: az árvaszék a törvényes képviselővel szemben az 1877: XX. t.-cz. 22. avagy 57 §-a rendelkezéseit alkalmazza és a gyermek részére oly gyámot rendel, aki őt 15 éves koráig a menhely gondozásába adja, avagy a gyermek tartásáról, neveléséről, erkölcsiségéről és testi jóllétéről megfelelően gondoskodik.

4. §. Ha az 1877: XX. t.-cz. 11. §-ának rendelkezései értelmében a gyermek tartására kötelesek, erre részben képesek: árvaszékileg, illetőleg bíróilag megítélt tartásdíj az állami gyermekmenhelyben való gondozással járó költségeknek részben való fedezésére szolgál.

A marasztalás csak az árvaszéki véghatározat jogerőre emelkedésétől kezdve történhetik

A jogorvoslat.

5. §. Az árvaszéknek e szabályzat 1. §-ából és az 1877: XX. t.-cz. 263. §-ából folyó kötelezettsége, hogy elhagyottá nyilvánítson minden 15 éven alul levő gyermeket, aki valóban elhagyottnak mutatkozik.

Viszont azonban kötelessége örködni, hogy elhagyottá ne nyilvánítottassék senki, akinek igénye nincs az állam: gyermek-védelemre. (1. §.)

Az árvaszék az elhagyottá nyilvánítást megtagadó avagy kimondó véghatározatát az érdekelteknek kézbesíti, köztük az illető állami gyermekmenhelyet képviselő igazgató-főorvosnak és az illetőségi községnek is.

Mindezek, ugyszintén az árvaszéki ügyész is a véghatározatot megfellebbezhetik. Sőt ugy az igazgató-főorvos, mint az ügyész megfellebbezni köteles, ha a véghatározat az 1877: XX. t.-cz-be avagy ebbe a szabályzatba ütközik.

A fellebbezés a véghatározat végrehajtását rendszerint nem akadályozza.

A jogorvoslatokra egyébként az 1901: XX. t.-cz. irányadó.

Az elhagyottá nyilvánításra illetékes árvaszék.

6. §. Ha a gyermek községi illetősége meg van állapítva: az az árvaszék jár el, amelynek területén az illetőségi község fekszik (1877: XX. t.-cz. 198. §.). Ha pedig nincs megállapítva, akkor — a községi illetőség minden előzetes tárgyalása nélkül — az az árvaszék, amelynek területén a gyermek tartózkodik (1877: XX. t.-cz. 201. §.).

Ha az elhagyottnak mutakozó magyar honos

gyermek külföldön tartózkodik, avagy az ilyen gyermeket külföldről szállították haza és községi illetősége megállapítva nincs, az eljárásra az az árvaszék illetékes, amelynek területén az a menhely van, a hová a gyermeket hozni fogják avagy hozták.

Az ország területén tartózkodó 15 éven alul levő elhagyott, külföldi gyermek elhagyottá nyilvánítására (76. §.) az az árvaszék illetékes, amelynek területén a gyermek tartózkodik.

Az árvaszék az elhagyottnak mutakozó gyermek ügyében az elhagyottá nyilvánító véghatározat jogerőre emelkedéseig minden beadványt soron kívül köteles elintézni.

Az illetőségi község értesítése az elhagyottá nyilvánításról.

7. §. Amint a 15 éven alul levő gyermeket jogerősen elhagyottá nyilvánították, erről az árvaszék értesíti annak a városnak polgármesterét, illetőleg annak a községnek előjáróságát, a hová a gyermek illetékes, vagy illetékesnek mutakozik.

Értesíti továbbá a gyermek koráról is és felhívja, hogy a házasságban született gyermek szüleinek és nagyszüleinek, továbbá a házasságon kívül született gyermek anyjának, természetes atyjának és az anya szüleinek vagyoni s kereseti viszonyait folyton figyelemmel kísérje s ha ezekben a viszonyokban olyan változás áll elő, hogy a gyermeket egészben vagy részben eltarthatják, ezt, ha a gyermek 7 éven alul van, az igazgató-főorvosnak, ha pedig 7—15 év közt van, az árvaszéknek annyival is inkább jelentse, mert a gyermek tartásának költsége 7—15 év közt a város, illetőleg a község terhére (1901: XXI. t.-cz. 3. §.) esik.

A polgármester, illetőleg az előjáróság nemleges jelentést sem az igazgató főorvoshoz, sem az árvaszékhez nem tesz.

A községi illetőség megállapítása.

8. §. Ha a gyermek községi illetősége nincs megállapítva, a tárgyalást a községi illetőség megállapítása iránt csak akkor kell folyamatba tenni, ha a gyermek elhagyottá nyilvánítása már megtörtént.

Az eljárás folyamatba tételét az az árvaszék kezdeményezi, amelyik a gyermeket elhagyottá nyilvánította.

Az illetőség jogerős megállapítása után az árvaszék az elhagyottá nyilvánító véghatározatot kézbesíti az illetőségi községnek. (5—7. §-ok.)

II. Fejezet. Eljárás az árvaszéki intézkedés előtt. Az elhagyottnak mutakozó gyermek védelme a menhely kötelekébe felvétel előtt.

9. § A község (város) köteles azonnal gondozásba venni azt a 15 éven alul levő gyermeket, aki elhagyottnak mutakozik (1. §.) és mindaddig gondozásban tartani, amíg a menhely kötelekébe fel nem veszik.

A gyermek után a menhely kötelekébe felvételig felmerült gondozási költségeket, ha a gyermek 7 éven alul van és jogerősen elhagyottá

nyilvánított, a menhely pénztára a községeknek visszatéríti. A visszatérített összeg azonban nem lehet nagyobb, mint a gyermek után megállapított tartási díj. (56. §.)

Ha az árvaszék a gyermeket nem nyilvánította elhagyottá, a község a felmerült költségek erejéig igényét a tartásra kötelesekkel szemben bírói uton érvényesíti.

Az elhagyottnak mutakozó gyermek hatósági bejelentése.

10. §. Az összes közigazgatási hatóságok (hatósági közegek) kötelesek azonnal bejelenteni az árvaszéknek (6. §.), avagy a 11. §. a) pontjában felsorolt hatóságoknak tudomásukra jut, hogy valamilyen 15 éven alul levő gyermeknek — tartózkodják a gyermek az ország területén avagy külföldön — életfentartása s nevelése anyagi eszközök hiján biztosítva nincs.

Különösen pedig a kis- és nagyközségeken azokra a 15 éven alul levő gyermekekre vonatkozólag, akiket elhagyottan találnak, az előjáróság azonnal jelentést tesz aszerint, a mint a helyi viszonyok közt ezélszerűbb: az árvaszékhez vagy főszolgabíróhoz a gyermeknek az állami gyermekmenhelybe való sürgős felvétele iránti intézkedés végett.

A házasságon kívül született gyermekeknél azt, vajjon fenforogni látszanak-e az elhagyottság körülményei s ennél fogva a jelentéstétel kötelessége: az előjáróság akkor vizsgálja, a mikor a házasságon kívül született gyermek születéséről őt az anyakönyvvizelő értesíti.

Azoknál a kiskorúknál, a kiknek atyja vagy anyja meghalt, a kérdéses körülmények vizsgálása s esetleg. jelentéstétel akkor történik, a mikor felveszik a halálesetet.

Egyéb kiskorúakra nézve a kérdéses körülményeket a közgyám kiseri figyelemmel és ha az elhagyatottság körülményei mutakoznak, ez teszi meg a jelentést.

Városokban a jelentéstétel kötelessége a közgyámot és rendőrkapitányi hivatalt terheli, az intézkedésekre pedig az árvaszék, avagy a polgármester (11. §. a) pont) illetékes.

Kötelesek továbbá bejelenteni a közigazgatási hatóságok (hatósági közegek) azt is, ha valamilyen 15 éven alul levő, habár nem elhagyott gyermekre nézve indokoltnak mutakozik, hogy az árvaszék elrendelje az állami gyermekmenhely kötelekebe való felvételt. (25. §.)

Ideiglenes felvétel a menhelybe árvaszéki intézkedés előtt.

11. §. Halaszthatatlanul sürgős esetben, ha a gyermek létérdeke megköveteli és ha az árvaszéki intézkedés bevárásából előállható kétséglemben veszély van, ideiglenes felvétel történhetik:

a) a főszolgabírónak, városokban a polgármesternek, Budapesten pedig — még ha az árvaszék az elhagyottá nyilvánítás iránt az intézkedéssel különben meg nem bizta is (2. §.) — a kerületi előjáróságnak intézkedése folytán;

b) az igazgató-főorvosnak intézkedése foly-

tán, ha hatósági intézkedés (2. §. s 11. §. a) pont) előtt felvételre gyermeket hoznak az intézetbe.

Az a) és b) alatt tárgyalt esetekben a felvétel iránt tett intézkedéssel egyidejűleg úgy az a) alatt felsorolt hatóságok, mint az igazgató — a tartásra kötelesekre vonatkozó adatok lehető közlése mellett — az árvaszékkel az I. Rész I. Fejezetében szabályozott eljárás végett megkeresi.

A menhely kötelekebe a végleges felvétel az a)–b) pontok alatt tárgyalt esetekben is az árvaszék véghatározata alapján történik.

II. Rész. Az állami gyermekvédelem szervezete.

Az állami gyermekmenhely és kiegészítő intézményei.

12. §. Az állami gyermekmenhely az az intézmény, amelynek kötelekeben az állam gondozza az összes elhagyott gyermekeket 15-ik életévük betöltéséig.

Minden eddig hatóságilag elhagyottnak nyilvánított avagy ezentul elhagyottnak nyilvánítandó gyermek az állami gyermekmenhely kötelekebe tartozik.

A belügyminiszter az állami gyermekvédelem szempontjából az országot kerületekre osztja. A menhely intézeteit pedig a szükséghez képest állítja fel.

Az állami gyermekmenhelyek kiegészítő intézményei: a szakoktatásra s szigorubb nevelésre berendezett internátusok, a gyermekgyógyintézetek (szanatóriumok). Mindezeknek a kiegészítő intézményeknek szervezetét s viszonyát az állami gyermekmenhelyekhez külön rendeletek fogják szabályozni.

A menhely személyzete

13. §. A menhely személyzete: I. Tisztviselők: 1. az igazgató-főorvos; 2. a másodorvos a szükséghez képest; 3. a felügyelőorvos a szükséghez képest; 4. a teleporvos; 5. a gondnok; 6. az ellenőr. Budapesten az igazgató-főorvos helyett külön igazgató és külön főorvos, a gondnok mellett pedig helyettes gondnok. II. Irodai személyzet. III. Alkalmazottak; 1. ápolók; 2. dajkák; 3. szolgák.

Az igazgató-főorvos minősítését az 1883: I. t.-cz. 3. §-a vagy a törvény 9. §-ának II. pontja, illetőleg az 1883: XXX. t.-cz. 61. §-a;

az orvosok minősítését az 1883: I t.-cz. 9. §-a;

a gondnokét, helyettes gondnokét es ellenőrt az 1883: I. t.-cz. 17. §-a állapítja meg.

A gyermekmenhelyek összes tisztviselőit a belügyminiszter nevezi ki. Tisztviselők tiszteletdíj mellett is alkalmazhatók.

A felügyelő orvos teendőit rendszerint az a járási orvos (r. t. városi orvos), a teleporvos teendőit pedig rendszerint az a községi (kör-) orvos látja el, a kinek működése területén a telep fekszik.

A felügyelőorvosi teendőkkel a másodorvos is megbízható.

Az irodai személyzetet a szükséghez képest

az igazgató-főorvos alkalmazza a belügyminiszter előzetes jóváhagyásával.

Az igazgató-főorvos alkalmazza továbbá a dajkákat és az ápoló személyzetet, a gondnok meghallgatása után pedig a szolgaszemélyzetet.

Az orvos-tisztviselők a közszolgálat hátránya nélkül — a belügyminiszter engedélyével — magángyakorlatot folytathatnak.

A menhelyekkel kapcsolatos kiegészítő intézmények tisztviselőinek és alkalmazottjainak minősítését és munkakörét külön rendelet fogja szabályozni.

Az igazgató-főorvos.

14. §. Az igazgató-főorvos, aki a menhely vezetője és a menhely személyzetének főnöke:

1. Végzi a menhely igazgatási teendőit és felügyel, hogy a menhely személyzete kötelességeit pontosan teljesítse.

2. Képviseli a menhelyet szemben a hatóságokkal, egyesületekkel, intézetekkel és magánosokkal.

3. Megállapítja arányosan, hogy az irodai teendőkből (ezek közt a nyilvántartások vezetéséből is) mit végezzen a gondnok (helyettes gondnok), mit az ellenőr s esetleg az irodaszemélyzet.

4. Szükséghez képest meglátogalja a gyermektelepeket.

5. Közreműködik annak a célnak elérésére, hogy intézetek, egyesületek az elhagyott gyermekeket gondozásba vegyék, avagy rokonok, jótevők eltartsák, örökbe fogadják.

6. A menhely működéséről évről-évre jelentést szerkeszt. Ebben beszámol a társadalom közreműködéséről is. Jelentéséhez részletes statisztikai adatokat csatol s jelentését az elmúlt évről a belügyminiszterhez való felterjesztés végett a következő év február hó 1-ig az országos felügyelőnek megküldi.

7. Kimutatást készít évről-évre a menhely kórházának betegforgalmáról s azt a belügyminiszterhez közvetlenül felterjeszti. (A 35.000—1902. B. M. sz. rendelet I számú utasítása szerint.)

8. Az intézet orvosi berendezése és felszerelése, kiegészítése és pótlása iránt intézkedik. Kezeli a fekvő és bejáró betegeket.

9. Gondoskodik az ügyeletes orvosi szolgálat ellátásáról s azt ellenőrzi,

10. Intézkedik egyes beteg gyermekeknek gyógyintézetben elhelyezése iránt.

11. Megvizsgálja a felvétel céljából behozott gyermekeket.

12. Felülbírálja a jelentkező nevelőszülők egészségi állapotát.

13. Alkalmazza és kiképzí a dajkákat és esetről-esetre megállapítja az intézeti dajkakötelezettség időtartamát.

14. Az intézetben felesleges dajkáknak magánházakban elhelyezését közvetíti.

15. Megállapítja a napi étrendet.

Egyebekben az igazgató-főorvosra vonatkozólag az 5., 7., 11., 13., 18., 19., 21—30., 32., 34., 35., 42., 45—47., 51—54., 56., 58., 65., 67., 68., 70., 73., 74., 76. és 77. §-ok rendelkeznek.

Budapesten az igazgató az 1—7 alatti teendőket s azokat látja el, mely teendőkről az előző bekezdésben felsorolt szakaszok rendelkeznek. A főorvos pedig ellátja a 8—15 alatti felsorolt teendőket.

A gondnok.

15. §. A gondnok:

1. Kezeli a menhely pénztárát és pedig a kézi pénztárt saját felelőssége mellett, a főpénztárt pedig az ellenőrrel együtt egyetemleges felelősség mellett.

2. Teljesíti a fizetéseket.

3. Átvesszi az összes pénz- és másnemű értékeket és azokat nyugtázza.

4. Vezeti a pénztári főnaplót, a rovatkönyvet és letétkönyvet.

5. Gondoskodik a leltári cikkek, továbbá az épületek és ezek tartozékainak jókarban tartásáról.

6. Közreműködik a leltári cikkek, továbbá az élelmezési s más fogyasztási cikkek beszerzésénél.

7. A szolgaszeméllyzettel közvetlenül rendelkezik.

8. Gondoskodik a nevelőszülők részére esedékes tartásdíjak pontos kifizetéséről.

9. Végzi az igazgató-főorvos által reábizott irodai teendőket. (14. §. 3.)

Az ellenőr.

16. §. Az ellenőr:

1. Kezeli a gondnokkal egyetemleges felelősség mellett a főpénztárt.

2. Teljesíti az összes számfejtési teendőket.

3. Vezeti az összes pénztári és egyéb számadási főnaplókat, segédnaplókat, ugyszintén az élelmezési és leltári számadásokat.

4. Vezeti a menhely személyzetének fizetéséről a számfejtő könyvet

5. Vezeti a törvényes letiltások nyilvántartását.

6. Végzi az igazgató-főorvos által reábizott irodai teendőket. (14. §. 3.)

7. A gondnokot akadályoztatása esetén helyettesíti.

Az ellenőr helyettesítése iránt esetről-esetre a belügyminiszter rendelkezik.

A másodorvos.

17. §. A menhely másodorvosa végzi az igazgató-főorvos által reábizott teendőket és ha a főorvos távol van, helyettesíti.

A felügyelő orvos.

18. §. A felügyelő orvos:

1. Megvizsgálja időközönként a telepeket s ez alkalommal az elhelyezett gyermekeket a helyszínén lakásukban meglátogatja.

2. A rosszul elhelyezett gyermekeket a telep-orvos meghallgatása után más nevelőszülőnek adja, de ezt az igazgató-főorvosnak hivatalos levelező-lapon haladéktalanul bejelenti.

Azt az időközti, amelyben a felügyelő orvos vizsgálni köteles, a helyi viszonyokra tekintettel az igazgató-főorvos állapítja meg.

A felügyelő orvos minden körutjáról a menhely igazgató-főorvosának jelentést tesz. A jelentésben különösen ki kell terjeszkedni arra is, hogy a teleporvosok pontosan végzik-e kötelességeiket.

A teleporvos.

19. §. A külső gondozásba elhelyezett gyermekek folytonos felügyelete és megbetegedett gyermekek gyógykezelése a teleporvos kötelessége. Különösen pedig:

1. Teljesíti a telepen elhelyezett gyermekek váratlan vizsgálatát. A teleporvos minden kedvezőtlen jelenség felmerülése esetén az igazgató-főorvosnak hivatalos levelező-lapon azonnal jelentést tesz.

2. Megvizsgálja a nevelőszülők és háznépük egészségi állapotát, a lakást és a személyi viszonyokat, a tisztaságot és az ételmezést.

3. Javaslatot tesz az igazgató-főorvosnak, hogy a rosszul elhelyezett gyermekeknek más nevelőszülőkhöz áthelyezése iránt intézkedjék; sürgős esetekben a saját felösségere maga intézkedik és intézkedését hivatalos levelező-lapon az igazgató-főorvosnak haladéktalanul bejelenti.

4. Javaslatot tesz az igazgató-főorvosnak új családi telepnek szervezésére, avagy a már meglévő, de nem megfelelő családi telepek megszüntetése iránt.

5. A nevelőszülőknek jelentkezőket a menhely igazgató-főorvosának időnkint bejelenti. Minőségükénél s az annak alapján szerkesztett bizonyítvány kiállításánál közreműködik, szoptatásra jelentkezőknek ilyen minőségüket igazoló bizonyítványt díjlanul ad.

6. Gyógykezeli a megbetegedett gyermeket. Ha a betegség hevenyfertőző kór vagy oly természetű, hogy az házi kezelésben sikeresen nem gyógyítható, a menhely igazgató-főorvosának haladéktalanul jelentést tesz s a hevenyfertőző kórban levő gyermeknek lehető elkülönítése iránt azonnal intézkedik. A menhely kötelekébe felvett gyermek számára szükségelt gyógyszert az országos betegápolási alap számlájára megrendeli. (37. §.)

7. A nevelőszülőnek lakásváltoztatását vagy azt, ha a községből más községbe szándékozik elköltözni vagy az országból kiköltözni, az igazgató-főorvosnak bejelenti.

8. A gyermeknek ragályos betegségben elhalálása esetén a fertőtlenítés iránt haladéktalanul intézkedik.

9. A gyermek elhalálását hivatalos levelező-lapon a menhely igazgató-főorvosának azonnal bejelenti. (A menhely személyzetének egyéb jogait és kötelességeit az ügyviteli s pénzkészítési szabályzat, ugyszintén a házi rend írja elő.)

A panasz.

20. §. A panaszt a menhely igazgató-főorvosa (igazgatója) ellen a belügyminiszternél, a menhely személyzetének többi tagjai ellen, az igazgató-főorvosnál (igazgatónál) kell beadni.

(Folyt. köv.)

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

6565—903. alisp. szám.

Mindenik kör- és községi jegyzőnek és községi adószedőnek.

A legtöbb állami adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névsora minden évben kiigazítandó lévén, a vármegye területén levő adóhivatalokat az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a értelmében az összeállított névjegyzékeknek f. évi aug. hó 31-ig való beterjesztésére hivatam fel.

Utasítom czímet, hogy a községekben levő adó főkönyvekben a 100 koronán felüli adó fizető névsorát, a névjegyzékek összeállítása végett, a m. kir. adóhivatalhoz f. évi augusztus hó 15-ig mulhatalanul terjesszék be; mivel az ezen mulasztásokból netalán egyesek által szenvedett sérelmekért czímet fogom felelősségre vonni.

Székelyudvarhely, 1903. július 17.

Dr. Damokos,
alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

(Másolat.) M. kir. földmivelésügyi miniszter.
5412—903. IV. 1. eln. sz.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak.

A földmivelő munkás népnél téli foglalkoztatása kiváló gondoskodásom tárgyát képezi s e célból már ötödik éve, hogy a mezőgazdasági háziipar fejlesztése, emelése érdekében számos háziipari tanfolyamot tartattam, melyeknek eredményei a legszebb sikerrel biztatnak. Az elmúlt télen közel 350 háziipari tanfolyamon mintegy 18000 munkás vett részt. Az e téren kifejtett működésemet azonban siker csak az esetben fogja koronázni, ha a tél folyamán készült tárgyak értékesítésére is megadatik a mód.

E célból tehát, vagyis a mezőgazdasági háziipar meghonosítása fejlesztése és ezzel kapcsolatban a termelés és értékesítés szervezése körül szükséges teendők ellátásával. Keller Gyulát, a földmivelésügyi miniszterium beosztott gazdasági tanintezeti tanárt bízam meg.

Megbizottamnak az egész országra kiterjedő ezen tevékenysége közben feladata leendő:

1. mezőgazdasági háziipar meghonosítása s ily célból tanfolyamok rendezése;
2. a már üzemeltető mezőgazdasági háziipar fejlesztése ezen célból jobb eszközök s gépek kiosztása;
3. a termelés szervezése oly célból, hogy

a keresett háziipari cikkek a megkívánt formában és kellő mennyiségben álljanak a kereslet rendelkezésére;

4. az értékesítés elősegítése, e végből közvetítés a termelők és vállalkozók között mintaraktárak létesítése, melyek megröndeléseket közvetítenek s b. a termelés számomartartása, fogyasztó piacok keresése, a háziipari cikkek forgalomba hozatalának elősegítése, termelő és értékesítő szövetségek létesítése.

Szállítási kedvezmények kieszközölhetése végett a szükséges adatok beszerzése és feldolgozása.

A mezőgazdasági háziipar keretébe tartoznak a fafaragó ipar, kosár-, gyékény, sás és szalmafonás, kefc és seprűkötés, élelmi cikkeknek a kereskedelmi forgalom számára házilag való készítése.

Felkérem czimet, hogy a fent megjelölt irányban teendő intézkedéseimnél nevezett gazdasági háziipari miniszteri megbizottamat eljárása körül hazafias támogatásban részesíteni sziveskedjék.

Budapest, 1903. július 2.

DARÁNYI, s. k.

6369—903. alisp. sz.

Valamennyi főszolgabíró urnak és Székelyudvarhely város tanácsának.

A földmivelésügyi miniszter urnak 5412. eln. szám alatti körrendeletét tudomás vétel' végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. július 16.

Dr. Damokos,
alispán.

(Másolat.)

51661—903. III—G B. M. számú körrendelet. A kóbor cigányok ellen a román kormány által tett rendszabályok tárgyában.

Valamennyi vármegye és városi törvényhatóságnak Budapest kivételével.

A cs. és kir. közös külügyminiszter ur értesítése szerint a román belügyminiszterium a hadügyminiszterium és a pénzügyminiszteriummal egyetértőleg akként intézkedett, hogy a kóbor cigányok Romániába be ne bocsáttassanak, tekintet nélkül arra, hogy a határon szabályszerű igazoló okmányokat tudnak-e felmutatni, avagy a határt csalárd módon szándékoznak átlépni.

Ennélfogva felhívom a czimet, hogy a román kormány ezen intézkedését megfelelő módon a legkiterjedtebb mérvben tegye közhírré s egyuttal intézkedjék az iránt, hogy a kóbor cigányok részére szóló külföldi utlevél ajánlati táblázatok hozzám fel ne terjesztessenek.

Budapest, 1903. július 2.

A miniszter helyett:

GULNER s. k.,
államtitkár.

641—903. alisp. sz.

Valamennyi főszolgabírónak, Székelyudvarhely város rendőrfőkapitányának és mindenik község előljáróságának.

Belügyminiszter urnak 51661. szám alatti kiadott körrendeletét tudomás és szigorú ahöz való alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. július 15.

Dr. Damokos,
alispán.

(Másolat.)

60157—1903. III - b. B. M. számú körrendelet. A hatóságok figyelmének felhívása két ponigli (Cilli kerület) illetőségű osztrák kolduló csavargótól a községek részéről szokásos segély meglagadása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak, a székesfővárosi államrendőrség főkapitányának.

A cs. és kir. osztrák belügyminiszternek folyó évi május hó 29-én 23083. szám alatt kelt átirata szerint Tegelman József, 1871. évi születésű kereskedő segéd és Tegelman Henrik, 1873. évi születésű mészoló, ponigli (Cilli kerület, Stájerország) illetőségű testvérek munka és foglalkozás nélkül szoktak csavargogni, miközben idegen községektől segélyeket szoktak illetőségi községük terhére kicsalni.

Felhívom ennélfogva a czimet, intézkedjék aziránt, hogy a nevezetteknek a községek (főváros) részéről semmiféle segély ne nyujtassék és ha kolduláson éretnének, illetőségű községükbe tolonczoltassanak.

Budapest, 1903. évi június hó 28.

A miniszter meghagyásából:

DR SÉLLEY s. k.,
miniszteri tanácsos.

641—903. alisp. sz.

Valamennyi község előljáróságának.

Belügyminiszter urnak 60157. szám alatti kiadott körrendeletét tudomás és ahöz való alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. július 15.

Dr. Damokos,
alispán.

33243—903. Keresk. Min. szám.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a sertésragya vasuton való szállításának szabályozása iránt az 1889. évi június hó 7-én 23.122—K. K. M. szám alatt kiadott rendelet határozmányainak kiegészítése tárgyában a m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbizott miniszterelnök és a földmivelésügyi m. kir. miniszterrel egyetértőleg kiadott 4. pótröndelele.

A belügyminiszterium vezetésével megbizott

miniszterelnök és a földmivelésügyi miniszter urakkal egyetértőleg rendelem, hogy a sertés-trágya vasuton való szállításának szabályozása tárgyában az 1889. évi június hó 7-én 23.122—K. K. M. szám alatt kiadott rendelethez foglalt határozmányok a zsákokban csomagolt és fedett teherkocsikban szállítani szokott szárított (őrölt és poralakban forgalomba kerülő) sertés-trágyára is alkalmazandók.

Ehhez képest tehát ily küldemények is csak az állomásokon kívül rakandók le s a szállításra használt fedett teherkocsi a kirakás után a szállító felelősségén fertőtlenítenének.

Jelen rendelet a hivatalos lapban való megjelenése napján lép hatályba.

Budapest, 1903.

6461—903. sz.

Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi községi előljáróságának.

Fenti körrendeletet tudomásvétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. július 21-én

Dr. Damokos,
alispán.

6706—1903. alisp. szám.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy Bödőz község szarvasmarha állományában a lépfene szorványosan fellépván, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhelyen, 1903. évi július hó 20-án.

Dr. Damokos,
alispán.

6725—1903. alisp. szám.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy Kénos község bivaly-állományában a lépfene szorványosan fellépván, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhelyen, 1903. évi július hó 22-én.

Dr. Damokos Andor,
alispán.

6452—1902. sz.

Valamennyi községi előljáróságának és valamennyi kör- és községi jegyzőnek.

A kolczsvári m. kir. posta és távirtda igazgatóság megkeresése folytán felhívom, hogy a postahivatalok által feladó könyvekbe beragasztott tudnivalókat vegyék figyelembe, ahhoz legszorosabban alkalmazkodjanak, mert a helytelen külfelszereléssel bíró leveleknek portómentes elfogadása a hivataloknak szigorúan tiltva van és így saját érdekükben cselekednek, ha a fennálló portómentességi szabályokat szigorúan betartják.

Székelyudvarhely, 1903. július hó 21-én.

Dr. Damokos,
alispán

IV. Személyi hírek.

V. Pályázatok. hivatalos hirdetések és körölvények.

2308—903. kj. sz.

Zetelaka községben 1 darab 3 éves pej szőrű kancza, a jobb füle hátul be van hasítva és 1 darab 3 éves barna kancza, jegy nélküli, f. hó 16-ikától felfogva tartatik.

Zetelaka, 1903. július 19.

Biró Mihály, k. bíró.

1903. július hó 18-án egy drb. 10 év körüli pej kancza, homlokán egy kis csillag és közep-termetű, felfogatott.

Bikafalván, 1903. július 21-én.

Lukács Ferenc,
kfb.

6708—1903. alisp. szám.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy Pálfalva község sertés állományában a sertésvész szorványosan fellépván, az udvarzárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhelyen, 1903. évi július hó 20-án.

Dr. Damokos,
alispán.

6645—1903. alisp. szám.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy a K.-Keménfalva község sertés-állományában szorványosan uralgott sertésvész megszűnván, a vonatkozó udvarzárlat feloldatott.

Székelyudvarhelyen, 1903. évi július hó 20-án

Dr. Damokos,
alispán.

1230—903. szám.

Derzs községben f. hó 21-én 1 drb. 3 éves sötét pej herélt és 1 drb. 3 éves sötétpej kancza T bélyeggel felfogatott és azóta felfogva tartatik. Derzs, 1903. július 23-án.

Biró Károly,
körj.

István Mihály,
főbíró.

40—903. sz.

Máréfalva községben 1 drb. 3 éves fehér-szőrű fehér, széjjel álló szarvu egy kissé nyerges hátú ökör tulok, a nyakán lánczozal és egy kis tót-lant van, felfogva tartatik a határbírónál, július 10-étől.

Máréfalván, 1903. július 19-én.

Olosz Péter, k. bíró.

6821—1903. alisp. szám,

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljáróságának.

Értesitem, hogy Homoród-almás község bivaly-állományában a bivalyvész szorványosan fellépván a legelő-zárlat elrendeltetett.

Székelyudvarhelyen, 1903. évi július hó 24-én.

Dr Damokos,
alispán.

Csongrád vármegye alispánjától.

5975—1903. alisp. szám.

Valamennyi Törvényhatóságnak!

Szőri Lajos, Szőri Károly mindszei lakos fia, folyó hó 8-án munkaadójától, Hevesi Balázs mindszei iparostól eltávozott s azóta magáról hírt nem adott. — Nevezett gyermek személyleírása következő: Kora: 15 éves, termete: alacsony, eltünése alkalmával fekete kabát s csizmába való magyar nadrág volt rajta, azonban csizmát nem viselt; különös ismertető jele, hogy a felső fogorban két szemfoga különösen előre áll. — Eltünése alkalmával utoljára a mindszei révnél látták, a mikor is a Tisza jobb partjára kelt át, a miből következtethető, hogy Sövényháza, Csany, illetve Tömörkény felé vette útját.

Felkérem az összes hatóságokat, hogy nevezett hatóságuk területén nyomoztatni s feltalálás esetén a tiszántúli j. főszolgabíróhoz visszakísértenni sziveskedjenek,

Kelt Szentesen, 1903. évi július hó 17-én.

Mátéfy,
h. alispán.

Udvarhelyvármegye közigazgatási erdészeti bizottságától.

1540—1903. szám.

Pályázati hirdetés.

A székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatal kerületében lévő kápolnásoláhfalvi hatósági erdőszolgai állomás lemondás folytán megüresedvén, ezen a szabályrendeletileg megállapított illetmények élvezetével összekötött fenn jelzett állomás betöltése céljából pályázat nyitattik.

Felhivatnak az ezen állomásra pályázni szándékozók, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában foglalt teljes minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat valamint eddigi alkalmaztatásukat és a magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerűen bélyegzett és sajátkezűleg irt kérvényeket legkésőbb 1903. évi aug. hó 8. napjának déli 12 órájáig a székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz annál is inkább adják be, mivel a később érkező pályázati kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Udvarhelyvármegye közigazgatási erdészeti bizottságától.

Székelyudvarhelyt, 1903. évi július hó 20-án.

Hollaky,
főispán, eln. ök.